21/07/2024

Το Αποστολικό Ανάγνωσμα της Κυριακής Δ΄ Επιστολών

/ Ορθόδοξες Προβολές

Κυριακή Δ΄ Επιστολών, Αποστολικό Ανάγνωσμα: Ρωμ. στ΄ 18-23 (21-07-2024)

Πρωτότυπο Κείμενο

Ἀδελφοί, ἐλευθερωθέντες δὲ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας ἐδουλώθητε τῇ δικαιοσύνῃ. Ἀνθρώπινον λέγω, διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς σαρκὸς ὑμῶν· ὥσπερ γὰρ παρεστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ ἀκαθαρσίᾳ καὶ τῇ ἀνομίᾳ εἰς τὴν ἀνομίαν, οὕτω νῦν παραστήσατε τὰ μέλη ὑμῶν δοῦλα τῇ δικαιοσύνῃ εἰς ἁγιασμόν. Ὅτε γὰρ δοῦλοι ἦτε τῆς ἁμαρτίας, ἐλεύθεροι ἦτε τῇ δικαιοσύνῃ. Τίνα οὖν καρπὸν εἴχετε τότε, ἐφ᾽ οἷς νῦν ἐπαισχύνεσθε; τὸ γὰρ τέλος ἐκείνων θάνατος. Νυνὶ δὲ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας δουλωθέντες δὲ τῷ Θεῷ, ἔχετε τὸν καρπὸν ὑμῶν εἰς ἁγιασμόν, τὸ δὲ τέλος ζωὴν αἰώνιον. Τὰ γὰρ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας θάνατος· τὸ δὲ χάρισμα τοῦ Θεοῦ ζωὴ αἰώνιος ἐν Χριστῷ ᾽Ιησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν.

Νεοελληνική Απόδοση

Αδελφοί, είστε, λοιπόν, ελεύθεροι πια από το ζυγό της αμαρτίας κι υπηρετείτε το καλό και το δίκαιο. Χρησιμοποιώ την ανθρώπινη εικόνα της δου-λείας, γιατί δεν μπορείτε αλλιώτικα να με καταλάβετε. Παλιότερα είχα-τε υποδουλώσει όλο το είναι σας σε πάθη και πράξεις αντίθετες στο θεϊκό θέλημα, με αποτέλεσμα να ζείτε αντίθετα προς τις εντολές του Θεού. Έτσι πρέπει και τώρα να υποδουλώσετε όλο το είναι σας στο θεϊκό θέλημα, για να βρεθείτε κοντά στο Θεό. Μην ξεχνάτε πως, όσον καιρό ήσασταν υπόδουλοι στην αμαρτία, ήσασταν μακριά από το θέλημα του Θεού. Ποιο ήταν το κέρδος σας από τη διαγωγή σας εκείνη; Ντρέπεστε τώρα γι' αυτή, γιατί οδηγούσε τελικά στο θάνατο. Τώρα όμως είστε ελεύθεροι πια από την αμαρτία κι ανήκετε στο Θεό. Καρπός της καινούριας ζωής σας είναι η αγιοσύνη, και το τέλος της πορείας σας είναι η αιώνια ζωή. Γιατί ο μισθός που δίνει η αμαρ-τία είναι ο θάνατος, ενώ το δώρο που χαρίζει ο Θεός είναι η αιώνια ζωή, την οποία έφερε ο Ιησούς Χριστός, ο Κύριός μας.

Σχολιασμός

Το σημαντικό αυτό κείμενο του αποστόλου Παύλου αναφέρεται σε δύο αντιδιαστελλόμενους όρους, έννοιες και καταστάσεις της ζωής του ανθρώπου, τη δουλεία και την ελευθερία. Ο άνθρωπος μπορεί να ζήσει εμπειρικά, τόσο τη δουλεία, όσο και την αμαρτία, ανάλογα με τις επιλογές του. Όταν, όμως, παρομοιάζει τη δουλεία με την αμαρτία δεν εννοεί την ηθική στάση και συμπεριφορά του ανθρώπου με πράξεις αμαρτωλές ηθικιστικού περιεχομένου, αλλά την οντολογική σημασία της αμαρτίας, που σημαίνει την άρνηση του Θεού, την απιστία και την υποταγή του ανθρώπου στα του κόσμου και στην ειδωλολατρία. Επομένως, η απελευθέρωση από την αμαρτία και η υποδούλωση στη δικαιοσύνη δεν είναι τίποτε άλλο από την εγκατάλειψη της ειδωλολατρίας, τότε, από τους Ρωμαίους, ή και από οποιαδήποτε άλλη θρησκεία, και την υπαγωγή τους στη δικαιοσύνη του Χριστού, την είσοδό τους στη χάρη της Εκκλησίας, την αποδοχή της εν Χριστώ αλήθειας, αποκαλύψεως και σωτηρίας.

Έτσι, ο απόστολος Παύλος κάνει τη σύγκριση μεταξύ της δουλείας της αμαρτίας και της εν Χριστώ ελευθερίας. Λέει λοιπόν στους χριστιανούς της Ρώμης: «Ελευθερωθέντες από της αμαρτίας εδουλώθητε τη δικαιοσύνη». Αφού ελευθερωθήκατε από την αμαρτία, γίνατε δούλοι στην δικαιοσύνη. Και συνεχίζει: Χρησιμοποιώ ανθρώπινο τρόπο εκφράσεως εξαιτίας της αδυναμίας της ανθρώπινης φύσεώς σας, η οποία ρέπει προς την αμαρτία και γι' αυτό η άσκηση της αρετής σας φαίνεται δουλεία. Όπως δηλαδή προσφέρατε τα μέλη σας σκλάβα στην αμαρτία για να κάνετε την ανομία, έτσι τώρα να προσφέρετε τα μέλη σας

δούλα στην ενάρετη ζωή για να προοδεύσετε σε αγιότητα. Η υποταγή σας όμως αυτή στην ενάρετη ζωή δεν είναι σκλαβιά αλλά ελευθερία.

Ο Απόστολος Παύλος, αναφερόμενος πολλές φορές στην δουλεία, με έντονο ύφος την καταδίκαζε, γιατί η δουλεία υποβαθμίζει την ελευθερία της βουλήσεως, το ανεκτίμητο αυτό δώρο που η θεία αγαθότητα μας χάρισε. Μιλάει εξ άλλου για τον άνθρωπο, ο οποίος ενώ έχει πλασθεί ελεύθερος, παραδόθηκε στα πλοκάμια της αμαρτίας παραβίασε αρκετές φορές το θείο θέλημα, μεταβάλλοντας την αδυναμία του σε πάθη, στα οποία μάλιστα υποδουλώθηκε. Τους ανθρώπους αυτούς ο Απόστολος τους προέτρεπε και τους συνιστούσε θερμότατα να αποτινάξουν την εξευτελιστική αυτή δουλεία. Τώρα όμως λέγει προς τους Χριστιανούς της Ρώμης, και προς όλους τους αληθινά Χριστιανούς, ότι «αφού με την χάρη του Θεού απελευθερωθήκατε από το ζυγό της αμαρτίας, γίνατε δούλοι στην αρετή» . Είναι, λοιπόν δούλος εκείνος, που καλλιεργεί την αρετή και στολίζει τον εαυτό του με τα αγαθά έργα; Τι άραγε να εννοεί ο Απόστολος Παύλος;

Στον συγκεκριμένο αυτό στίχο ο Απόστολος χρησιμοποιεί μια εικόνα , από τα όσα συνέβαιναν τότε μεταξύ των ανθρώπων, από όσα όριζαν οι νόμοι που ίσχυαν κατά την εποχή εκείνη. Δηλαδή ότι η δουλεία ήταν θεσμός σε όλα τα έθνη, οι πλούσιοι ή οι άρχοντες αγόραζαν και πωλούσαν τους δούλους χωρίς να τους ρωτήσουν, σαν να γινόταν αγορά ζώων. Στην αποστολική αυτή περικοπή ο Απόστολος Παύλος χρησιμοποιεί ανθρώπινο τρόπο εκφράσεως «ανθρώπινον λέγω» για να τονίσει ότι πριν γνωρίσουν τον Χριστό ήταν δούλοι στην αμαρτία όπως ο δούλος υπακούει τυφλά στον αφέντη του. Η σωματική δουλεία είναι προσωρινή όπως και η ζωή μας, η θλιβερή όμως δουλεία της αμαρτίας είναι αιώνια και ατελείωτη. Τονίζει πως ο Χριστός μας εξαγόρασε από αυτή την πνευματική δουλεία. Οι άνθρωποι εκείνης της εποχής κατέβαλλαν χρήματα για να αγοράσουν ένα δούλο. Ο Χριστός όμως κατέβαλε ως λύτρα για την εξαγορά μας, αυτό το τίμιο αίμα του, την ανεκτίμητη ζωή του. Θυσιάστηκε επι του σταυρού για να μας απολυτρώσει από την αμαρτία . «Έχετε εξαγορασθεί, λέγει ο Απόστολος Παύλος, με βαρύτατο τίμημα, με το αίμα του Χριστού» (Α΄ Κορ. 6,20, 7,23, Α΄ Πετρ. 1,19). Και άρα ουκ εστέ εαυτών». Δεν ανήκετε πλέον στον εαυτό σας αλλά ανήκετε στον Χριστό.

Ο Χριστός όμως δεν είναι αφέντης στους δούλους. Είναι ο Σωτήρας και ελευθερωτής. Είναι ο αδελφός των λυτρωμένων, ο ανεκτίμητος φίλος των σωζομένων, για τους οποίους έχει ετοιμάσει ουράνια βασιλεία χαράς και δόξας. Αυτός που έδωσε από την αρχή στον άνθρωπο την ελευθερία, την ξαναδίνει τώρα με τη λυτρωτική του θυσία. Του δίνει όλα τα μέσα της χάριτος, να απαλλαγεί από την τυραννία του κακού, να βαδίσει απρόσκοπτα τον δρόμο της αρετής, να αποκτήσει την ηθική ελευθερία. Και η μεν αρχική ελευθερία της βουλήσεως, η

θεόσδοτος αυτή δωρεά προς όλους, είναι η ικανότητα του ανθρώπου να εκλέγει και να προτιμάει υπευθύνως μεταξύ δύο αντιθέτων η πολλών διαφόρων εννοιών, πράξεων, αντικειμένων, προσώπων. Ο σοφός Σειράχ γράφει : «Ο Θεός δημιούργησε απ' αρχής ελεύθερο τον άνθρωπο και τον άφησε στην ελεύθερη του θέληση και διάθεση. Εάν θέλεις, θα τηρήσεις τις εντολές του και θα πράξεις όσα είναι ευδοκία πίστεως. Ενώπιον σου έθεσε φωτιά και νερό, όπου θέλεις, μπορείς ελεύθερα να απλώσεις το χέρι σου. Ενώπιον των ανθρώπων υπάρχει η ζωή και ο θάνατος. Εκείνο το οποίο θα θελήσει κανείς και θα προτιμήσει, θα του δοθεί»

Εαν ο άνθρωπος από το φώς της πίστεως οδηγούμενος και την χάρη του Θεού ενισχυόμενος κάνει καλή χρήση αυτής της ελεύθερης βουλήσεως του, εάν αγωνίζεται να αποφεύγει το κακό και να πράττει το καλό, όταν, γενικά, ρυθμίζει και εναρμονίζει την εσωτερική και εξωτερική ζωή του σύμφωνα με το θείο θέλημα, τότε προχωρεί στην απόκτηση και καλλιέργεια της ηθικής ελευθερίας. Η ελεύθερη θέληση του είναι σταθερά πλέον προσανατολισμένη προς τον Θεό και το θέλημα του. Και όσο ο καιρός παρέρχεται, τόσο ισχυρότερος και αμετακίνητος γίνεται προς την αρετή. Αυτή είναι το λαμπρό χαρακτηριστικό γνώρισμα της ομοιώσεως μας προς τον Θεό, ο οποίος έχει σε απόλυτο βαθμό την ηθική ελευθερία, ώστε να θέλει πάντοτε το αγαθό και μόνο το αγαθό. Αυτή την ελευθερία εννοούσε ο Κύριος όταν έλεγε προς τους Ιουδαίους, «γνώσεσθε την αλήθειαν και η αλήθεια ελευθερώσει ημας..., Εάν ο Υιός υμας ελευθερώση, όντως ελεύθεροι έσεσθε» (Ιω. 8,32,36).

Η ελευθερία, όπως την προτείνει ο απόστολος Παύλος, είναι εν Χριστώ ελευθερία και όχι ένα είδος αφηρημένης ελευθερίας, ή και ασυδοσίας. Η εν Χριστώ ελευθερία είναι υπευθυνότητα. Αυτό είναι το μέγα αγαθό, για την απόκτηση του οποίου πρέπει συνεχώς να αγωνιζόμαστε. Αυτό μας αναδεικνύει θεούς κατά χάριν από την παρούσα ακόμη ζωή, ασύγκριτα ανώτερους από τους του κόσμου σοφούς και κοσμοκράτορες, από τους πλουσίους και ενδόξους της γής. Είναι η «ελευθερία της δόξης των τέκνων του Θεού». (Ρωμ. 8.21)